

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 9. december 2014
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Ketilbjørn Hertz
Sagsnr.: 2014-0037-0095
Dok.: 1393764

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 4 vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven og lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (Samfundstjeneste m.v.) (L 50), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 20. november 2014. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Mette Frederiksen

/

Christian Hesthaven

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 4 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven og lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (Samfundstjeneste m.v.) (L 50):

”Vil ministeren yde teknisk bistand til udarbejdelse af et ændringsforslag, der indebærer, at afsoning i fodlænke skal pådømmes ved retten, og vil ministeren redegøre for sin holdning til et sådant ændringsforslag?”

Svar:

1. En ændring af reglerne, som indebærer, at det er retten og ikke – som i dag – kriminalforsorgen, som kan bestemme, at en fængselsstraf skal afsones på den dømtes bopæl, rejser en række væsentlige spørgsmål. Der henvises herom nærmere til pkt. 3 nedenfor.

Der er tale om så væsentlige og til dels vanskelige spørgsmål, at det efter min opfattelse ikke vil være rigtigt at gennemføre en sådan ændring ved et ændringsforslag til lovforslaget om samfundstjeneste. En så vidtgående ændring bør forberedes grundigt, herunder med sædvanlig inddragelse af relevante myndigheder og organisationer mv. Der vil også være behov for nærmere at afdække de økonomiske og administrative konsekvenser af en sådan ændring, før der kan træffes beslutning herom.

Jeg kan derfor ikke støtte et ændringsforslag som beskrevet i spørgsmålet.

Jeg mener imidlertid, at der er grund til at overveje en ændring som foreslået i spørgsmålet nærmere. Jeg har derfor besluttet at iværksætte en undersøgelse af mulighederne for og konsekvenserne af at overføre kompetencen til at bestemme, at en fængselsstraf skal afsones på den dømtes bopæl, fra kriminalforsorgen til retten. Undersøgelsen vil blive gennemført af Justitsministeriet med inddragelse af øvrige berørte myndigheder, herunder Direktoratet for Kriminalforsorgen, Domstolsstyrelsen og Rigsadvokaten.

Når resultatet af undersøgelsen foreligger, vil jeg orientere Folketingets Retsudvalg herom.

2. For at kunne yde teknisk bistand til et ændringsforslag som nævnt i spørgsmålet vil det være nødvendigt at tage stilling til bl.a. de spørgsmål, der er omtalt nærmere under pkt. 3 nedenfor. Som nævnt er der tale om til dels vanskelige spørgsmål, som efter Justitsministeriets opfattelse bør

overvejes nærmere, og Justitsministeriet har på den baggrund ikke umiddelbart mulighed for at udarbejde et ændringsforslag som nævnt i spørgsmålet.

3. Om de væsentlige spørgsmål, som overvejelser om, at det skal være retten og ikke – som i dag – kriminalforsorgen, som skal kunne bestemme, at en fængselsstraf skal afsones på den dømtes bopæl ("afsoning i fodlænke") rejser, kan Justitsministeriet nærmere oplyse følgende:

"Afsoning i fodlænke" er, som det fremgår af ordet "afsoning", en måde at afsone en (ubetinget) fængselsstraf på.

Det er et almindeligt princip, at domstolene i konkrete straffesager tager stilling til skyldsspørgsmålet og i givet fald fastsætter straffen i form af bøde og/eller fængsel. Retten kan i den forbindelse også idømme en betinget dom med eller uden vilkår om samfundstjeneste.

Derimod er det kriminalforsorgen, der sørger for at fuldbyrde de straffe, som domstolene har idømt.

Det er derfor også kriminalforsorgen, der tager stilling til, om en idømt fængselsstraf skal afsones i et fængsel, et arresthus, en af kriminalforsorgens pensioner, en institution mv. uden for kriminalforsorgens eller på den dømtes bopæl ("afsoning i fodlænke"), jf. opregningen i straffuldbyrdeslovens § 20.

Hvis reglerne ændres, således at kompetencen til at bestemme, at en fængselsstraf skal afsones på den dømtes bopæl, flyttes fra kriminalforsorgen til retten, vil der bl.a. skulle tages stilling til, om rettens beslutning om afsoning i fodlænke skal træffes i forbindelse med dommens afsigelse og eventuelt indgå i dommen, eller om det skal være en efterfølgende beslutning, således at sagen på ny skal indbringes for retten, hvis den dømte ansøger om afsoning på sin bopæl.

Hvis der allerede ved dommen skal træffes afgørelse om afsoning i fodlænke, vil vurderingen af tiltaltes egnethed til afsoning i fodlænke – som, også hvis den nævnte ændring gennemføres, bør foretages af kriminalforsorgen – desuden skulle foretages før dommens afsigelse, og dermed før det vides, om den pågældende vil blive idømt en straf med mulighed for at afsone i fodlænke (højst 6 måneders ubetinget fængsel). Den pågældende kunne f.eks. blive frikendt eller kunne blive idømt en længere ubetinget

straf eller en betinget dom, eventuelt med vilkår om samfundstjeneste, således at spørgsmålet om afsoningsform slet ikke bliver relevant. Dette må antages samlet set at kunne føre til, at kriminalforsorgen vil skulle vurdere tiltaltes egnethed til afsoning i fodlænke i flere tilfælde end i dag.

Der vil endvidere skulle tages stilling til, hvordan samspillet skal være mellem den foreslåede ændring af reglerne om afsoning på bopælen efter beslutning af retten og reglerne om, at kriminalforsorgen kan bestemme, at en strafafsoner som led i et udslningsforløb i en periode frem til løsladelsen får udgang på betingelse af, at den pågældende undergiver sig intensiv overvågning og kontrol på bopælen efter de regler, der gælder for afsoning på bopælen, jf. straffuldbyrdelseslovens § 48, stk. 2, nr. 3, og stk. 3.

Der vil desuden skulle tages stilling til, hvilken fremgangsmåde der skal anvendes, hvis den dømte overtræder vilkårene for afsoning på bopælen. I dag kan kriminalforsorgen i tilfælde af overtrædelse af vilkårene for afsoning på bopælen umiddelbart bestemme, om afsoningen på bopælen skal afbrydes, og den dømte overføres til afsoning i fængsel. Kriminalforsorgen kan altså i givet fald straks lade den dømte afhente af politiet og bringe til et fængsel til fortsat afsoning. Der vil skulle tages stilling til, om denne ordning fortsat vil være hensigtsmæssig, når det er retten, der oprindeligt har bestemt, at afsoningen skal ske på bopælen.

Hvis spørgsmålet om afbrydelse af afsoningen på bopælen i tilfælde af vilkårsovertrædelse skal indbringes for retten, vil kriminalforsorgen først skulle indberette vilkårsovertrædelsen til anklagemyndigheden, som derefter vil skulle indbringe sagen for retten. Der vil også skulle tages stilling til, om der skal beskikkes forsvarer for den dømte under rettens behandling af dette spørgsmål.

Det må på den baggrund antages, at der vil kunne blive tale om en mere tids- og omkostningskrævende fremgangsmåde end i dag ved vilkårsovertrædelser. Der vil derfor også kunne opstå spørgsmål om, hvad der skal ske med den dømte i perioden fra, at kriminalforsorgen konstaterer en vilkårs-overtrædelse, til at retten træffer afgørelse om afbrydelse af afsoningen i fodlænke. Den pågældende anses efter de gældende regler som strafafsoner, og det ville umiddelbart ikke være det mest nærliggende at anvende regler om anholdelse, fremstilling i grundlovsforhør og i givet fald varetægtsfængsling. Det er imidlertid i den skitserede situation umiddelbart vanskeligt at pege på et alternativ til disse regler.

Mange af de beskrevne spørgsmål er udtryk for, at det grundlæggende er vanskeligt at operere med en ordning, hvor én afsoningsform (afsoning på bopælen) besluttet af retten, mens de andre afsoningsformer (fængsel, arresthus, kriminalforsorgspension og institution mv. uden for kriminalforsorgen) besluttet af kriminalforsorgen. Hertil kommer som nævnt samspillet med reglerne om udgang på vilkår svarende til vilkårene for afsoning på bopælen.

Det bemærkes afslutningsvis, at overvejelser om at ændre fodlænkeordningen fra en afsoningsform til at være et vilkår i en betinget dom rejser tilsvarende vanskelige spørgsmål som overvejelser om at flytte kompetencen til at træffe afgørelse om afsoning på bopælen fra kriminalforsorgen til domstolene.